

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Particulari 3000 Lei Instituții 16.000 Lei Abonamente de sprijin . . . 30.000 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMIȚE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Inserțiuni:</p> <p>Pentru fiecare centimetru pătrat câte 100 Lei</p>
---	--	--

Ofensiva bunătății

În locul egoismului mamomist, trebuie afirmat principiul iubirii de aproapele și ajutorarea celor în suferință și mizerie. Omul bun și milos, participă la durerea și necazul aproapelui și jertfește din al său spre a alina și mângăia. Opera samariteană și mila activă, sunt valorile ce străbat luminile istoriei creștine.

Bunătatea biruiește răul cu binele, răutatea prin iubire, ura prin iertare și răzbunarea prin împăcare. Lacordaire zice despre bunătate: „*Ce n'est pas ni le génie, ni la gloire qui mesurent l'élevation de notre âme, c'est la bonté*”.

„Bunătatea este semnul cel mai mare al superiorității omenești”. (*Bethoven*). Invidia și răutatea, ura și răzbunarea, violența și egoismul sunt învinse de iubire și bunătate.

„Omul cel bun din comoara cea bună a inimii sale scoate lucruri bune, iar omul cel rău din comoara cea rea scoate lucruri rele”.

Inima omului bun e un izvor de iubire și o candelă a milei creștine. Să fi bun cu aproapele și să iubești pe toată lumea, să ajuți pe cel lipsit și să răsplătești cu bine pe dușmanul tău e taina acestei bunătăți creștine.

Bunătatea este expresia iubirii. Bunătatea e mila față de cel lipsit și participarea la suferința aproapelui. Durerea lui e și durerea ta. Identificarea ta cu mizeria și durerea aproapelui e o jertfă a eului și o privire a ființei tale de anumite bunuri și plăceri. Omul bun, plânge

și se frământă în fața mizeriei sociale și a suferinței spirituale.

Bunătatea e capabilă de jertfă și dăruire pentru altul. Ea n'are hotar, căci cuprinde pe toți. Bunătatea creștină e cheia deslegării tuturor conflictelor sociale și a luptelor de clasă. Prin convertirea omului la bunătate și milă, vor dispărea sloii de ghiță ai speculării omului de către om și se va sfărâma zidul urii dintre oameni și popoare.

O inimă bună e ca o primăvară plină de speranță și căldură. Bunătatea sufletului va prilejui mobilizarea iubirii și ofensiva milei. În fața suferinței se verifică omul de inimă și în atitudinea pe care o ia față de cel lipsit se vedește bunătatea și generozitatea omului sensibil la durerea altuia.

Teren în care să se manifeste bunătatea avem suficient. Din toate părțile vin strigătele disperate ale văduvelor și orfanilor. Colțul foamei amenință pe atâția bătrâni neputincioși. La reforma socială de a vindeca suferința omenească, se va ajunge numai prin reforma sufletului omenească. Bunătatea manifestată față de toți și pentru toți, din dragoste față de creator și creatură, va realiza schimbarea la față a lumii noastre și va întrona în omenire dreptatea și frăția.

De aceea, bunătatea e ploaia cea udă și înmoaie sufletul egoist și uscat de arșița sufocată a mamonismului. Bunătatea e roua cerului, ce stinge focul urii și al răutății. E lacrimă și milă. Lacrimă pentru altul și milă pentru ajutorarea lui.

Bunătatea, o mila de aproapele, e inima zdrobită lângă suferința celor mulți, e apa ce răcorește sufletul în arșița mizeriei, e o faptă și acțiune samaritană.

Bunătatea nu e teorie, ci faptă. Nu e suficientă numai lacrima și compătimirea, căci aproapele așteaptă să-l ajuti.

Bunătatea mă face să sufăr cu cel din suferință și să contribui la alinarea ei. Bunătatea divină a culminat în tragedia Golgotei, prin care ne-am împăcat cu Dumnezeu. Hristos e mila și bunătatea lui Dumnezeu față de umanitate.

Iisus a adus în lume biruința iubirii și a milei. Din bunătate s'a smerit pentru noi și a sărăcit pentru a ne îmbogăți cu darurile cerești. Pentru noi a fost pălmuit și scuipat, în față. Pentru păcatele noastre a fost crucificat și străpuns cu sușița. Pentru mântuirea noastră a primit cununa de spini și răceala mormântului.

Din exemplul lui Iisus, noi cei bogăți să dăm celor săraci ca și ei să se băcure cu noi. Noi cei mari să ajutăm celor mici spre a progresa în bine și virtute. Cei sănătoși să alergăm la patul celui bolnav și acolo să învățăm ce înseamnă durerea și suferința.

Suprema soluție și unica metodă în soluționarea suferinței din lume, și în ameliorare condiției umane rămâne bunătatea care rodește mila și iubire peste tot și pentru toți.

Acțiunea bunătații omenești, constituie pentru vremea noastră învierea și primenirea conștiințelor prin care se va înfăptui o vastă umanitate creștină și o nouă ordine socială.

B.

„Cercetați ce este bineplăcut Domnului, și nu vă amestecați cu faptele cele sterpe ale întunerecului, ci mai vărtos osândiți-le pe față“.

(Efes. 5, 10-11)

„Nu judecați după înfățișare, ci judecați după dreapta judecată“.

(Ioan, 7, 24)

Prof. Enea Hodoș

(1858-1945)

Contemporanii decedatului profesor Enea Hodoș au trecut în cea mai mare parte, la cele vecinice. Abia am rămas vreo câțiva, cari având cu ei relațiuni sociale, l-am cunoscut mai de aproape.

La dorința câtorva prieteni ai mei din generația mai tineră mi-a revenit mie cinstea de a portreta pe acest bine meritat profesor așa, cum s'a prezentat el cât a fost în viață.

De aceea în nex cu știrea lapidară, apărută acum, câteva luni în acest organ oficial al eparhiei noastre despre moartea, care l-a ajuns la vârsta respectabilă de 87 ani, închin memoriei sale în cele ce urmează câteva clipe ca unuia care între altele a colaborat și la „Foaia Diecezană“.

Născut în comuna Roșia de Munte la anul 1858 din părinții Dr. Iosif Hodoș și soția sa Ana, fiica lui Simeon cavaler de Balint, luptător în 1848-1849, tinerul Enea cercetează școala primară și gimnaziul inferior din Brad, iar gimnaziul superior în Brașov și Blaj. Continuă la universitatea din Viena, unde ascultă cursurile de medicină umană timp de patru ani, trecând apoi la facultatea de litere și filozofie din Budapesta și Viena, silit fiind la pasul acesta de oare-cari împrejurări familiare neprielnice.

De remarcat este, că încă ca student în Budapesta a obținut un premiu pentru o succasă lucrare a sa din domeniul literaturii.

Cariera-i de profesor o începe în anul 1886 la școala civilă de fete din Sibiu a „Asociației“. Cu sprijinul nouîntronizatului episcop Nicolae Popea vine în 1889 la Caransebeș ca profesor la Institutul teologic-pedagogic diecezan, unde propune la secția teologică Istoria literaturii române, iar la cea pedagogică Limba română și cea maghiară.

În timpul cât a stat la Caransebeș a scris câteva manuale de Limba română și anume: „Carte de citire și Gramatică pentru clasa a patra secundară“, „Noțiuni de Stilistică și Poetică“, „Carte de citire pentru Istoria literaturii“, „Elemente de Istoria literaturii“ și „Intâia Carte de scriere și citire“.

Apoi a scris un volum intitulat: „Frumoasa din Nor și alte povești“, a cules cântece populare, balade și descântece.

Spre a veni în ajutorul doritorilor d'a înțelege deplin vorbele citite și spre a contribui la unificarea limbii române a întocmit după eveni-

mentele istorice din anul 1918 un „Mic Dicționar“, care cuprinde talmăcirea a peste 15.000 de neologisme, cuvinte străine, provincialisme, arhaisme ș. a. care dicționar a făcut bune servicii acelorora cari l-au consultat.

Academia Română, apreciind activitatea sa mănoasă de pedagog și literat, l-a ales încă în 1904 membru corespondent în secția literală recunoscându-i în chipul acesta meritele câștigate atât în școală cât și în literatură prin cultivarea intensă a limbii române.

Cu vremea se produsese în Caransebeș o stare de tensiune, care mereu se înăsprea între unii consistorialnici dela cârma eparhiei și profesorul Hodoș, ceea-ce l-a determinat să caute a ieși cu orice preț din serviciul institutului de educație confesional, la care funcționase ca profesor timp de 16 ani.

În baza unui certificat medical este trecut la pensie în anul 1905 la cererea sa proprie, fiind relativ destul de tânăr. Starea sănătății sale constatată de acel certificat medical însă nu l-a împiedecat să mai trăiască ca pensionar netto 40 de ani, spre fotosul neamului românesc.

Citind schițe biografice, în care era prezentată numai activitatea celor decedați, nu și înfățișarea lor de obște nu-mi puteam alcătui o icoană desăvârșită asupra înflegii lor ființe. Cu alte cuvinte nu-i vedeam în os și carne. De aceea am abandonat felul acesta de a face cunoscut pe cei trecuți în lumea umbrelor, încercând să-i descriu așa cum erau în viață. Și deoarece felul acesta de prezentare a dispăruților a aflat la cititori o bună apreciere, îl aplic și de rândulăsta, zugrăvind în cuvinte pe profesorul Hodoș așa cum l-am văzut într'o vreme aproape în fiecare zi.

Profesorul Enea Hodoș era înalt de statură, svelt la înfățișare. Avea un cap marcant, presărat fiind atât capul cât și barba cu multe fire de păr cărunt, ivite înainte de vreme. Purta până toamna târziu un sacou cu două rânduri de nasturi, iar vara o pălărie de paie în culoare neagră, fason Girardi. Și fiindcă în ale sale era consecvent, odată cu luna Martie se lipsea de sarcina paltonului, revenind la sacoul său predilect, chiar cu riscul de a umbla sgribulit de frig.

Nu era om de societate, om zgomotos, reclamagiu, trăindu-și zilele tăcute într'un cerc cât se poate de restrâns, în cercul familiei și a prietinelor nu prea numeroși. Calea-i cea de toate zilele ducea dela locuință la școală, dela școală la locuință, iar în dumineci și serbători tăcea excursiuni în împrejurimea orașului.

Timpul de ploaie și vremea rea îl petrecea în localul casinei române, unde citia toate ziarele și revistele, începând cu editorialele și sfârșind cu ultimele anunțuri.

Văzându-l mergând pe stradă, îți făcea impresia că e posomorât, închis la fire, în contactul său social însă era desghețat, afabil, plin de umor.

După câte o excursiune întreprinsă îi plăcea să se atașeze prietenilor săi, cari înjghebaseră în restaurantul dela „Pomul verde” o masă, ca loc de întâlnire a intelectualilor români din generația mai tineră, unde de regulă înainte de cină se discutau evenimentele zilei, se povesteau glume, se petreceau clipe de destindere după munca zilei. Aici ne povestise el, că pe când venise la Caransebeș de câteori era invitat la masă vlădicească tot de atâteaori trebuia din nou să se recomande episcopului Nicolaiu Popea, care încă era scurt la vedere ca și ei. Cu gesturile sale caracteristice se prezenta Enea Hodoș ca un tip pronunțat al profesorului miop.

Din toate acestea reiasă, că a fost un om original.

Probabil că studiul medicinei l-a determinat, ca în timpul cât a îndeplinit serviciul de profesor în Caransebeș numai arareori să se apropie de mirosul de tămâie, din care cauză a fost criticat de cei dela conducerea eparhiei, mai ales de protosințelul Dr. Iosif Badescu, cu care avusese de furcă pe urma unei cărți scrise de profesorul Hodoș în duh prea realist, încât unele fețe bisericesti s'au simțit jignite.

În viața publică n'a făcut nici când politică militantă, văzându-și de treabă, iar în cele bisericesti era de partea așazișilor „tribuniști”, cari pregăteau directorului Dr. Iosif Olariu calea spre vlădicie,

Profesorul Enea Hodoș a fost căsătorit, având trei fiice dintre care una a devenit soția avocatului Dr. Chiroiu din Biserica-Albă.

Din spusele foștilor săi elevi știm, că în cele școlare era sever. Pretindea, ca elevii să nu umble cu minciuna, ci să învețe carte, precum au și învățat.

După pensionarea sa se mută la Sibiu. Acolo intră în redacția foii „Telegraful Român”, iar în anul 1919 organizează ca director provizoriu Școala normală din Sighetul Maramureșului. După aceea se reîntoarce la Sibiu, unde își continuă activitatea întreruptă ca ziarist, fiind activ ca redactor la „Telegraful Român” până în ultimele zile ale vieții.

Afară de multe articole de ziare și reviste a publicat în Sibiu următoarele studii: „O viață de luptă din vechiul Zarand“ și „Literatura Zilei“, apoi Din corespondența lui Simion Bărnăuțiu și a contemporanilor săi“, în sfârșit „Cercetări cu privire la trecutul școalelor ortodoxe române din Ardeal.“ Ca unul care s'a născut în Țara Moșilor a dat și el contribuția sa la bibliografia lui Avram Iancu.

Cu profesorul Enea Hodoș a dispărut dintre cei vii cel mai în vârstă pensionar, care nu-și primea pensia din vistieria statului, ci dela eparhia Caransebeșului. Cei ce l-au văzut în timpul din urmă au adus știrea, că o ducea de tot greu. Și aceasta să nu ne mire, căci abia în lunile din urmă ale vieții ajunsese să aibă o pensie lunară de 15.100 lei, care sumă nu era suficientă nici pentru a trăi dar nici pentru a muri, căci pe de o parte crescuse prețul alimentelor și a îmbrăcăminteii în așa măsură, încât trecuse cu mult peste puterea de cumpărare a acestei prea modeste pensiuhi, iar pe de altă parte cheltuielile de înmormântare se urcaseră în mod înspăimântător pentru referințele financiare ale unui biet pensionar de rând.

În sfârșit moartea puse capăt grijilor sale pământești în luna August a acestui an, fiind așezat spre vecinică odihnă în cimitirul central al Sibiului, după ce i-s'a adus ultimul omagiu din partea Arhiepiscopiei și a „Telegrafului Român“, din partea Institutului de Istorie Națională și a Academiei Române, precum și din partea unui reprezentat al elevilor săi de odinioară.

Dacă acest profesor bun de peană și cu pătrundere de minte n'a fost în viață darnic la vorbă, apoi sub lespedea rece a mormântului a devenit tăcut pentru totdeauna.

De acum înainte nu-i mai vom auzi glasul în schimb ni-a rămas drept moștenire roșul bogat al muncii sale cinșite. De aceea se cuvine să-i păstrăm amintirea.

Aurel Moaca

„Cine are poruncile Mele și le păzește, acela este carele mă iubește; iar cine mă iubește pe mine: iubit va fi de către Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și mă voi arăta lui“.

(Ioan 14, 21)

CARACTERE CRESTINE MODEL (SUFERINȚI MODERNE PENTRU ORTODOXIE)

Erau peste o sută de familii. Cu straița țesută și frumos brodată prin hărnicia maramurășencei, — atârnată peste umăr uniform la toți bărbații tineri și bătrâni, au plecat — cu două decenii în urmă, — din Maramurășul voevodal, descălecând în ținutul Sătmarului, ca prin trudă și sudoare să clădească începutul și dăinuirea în veac, a unei noi așezări. Cârmuirea i-a adus aici cu un scop bine determinat.

Și-au înjghebat gospodării — din nimica — care de care mai frumoase. Ridicatu-și-au apoi și o școală măreață, ca vlăstarele — din ce în ce mai multe, — să aibă unde să învețe carte.

Ca buni creștini, născuți și crescuți lângă bisericuța de lemn, construită din tezaurul Gutinului, astăzi chelit de hrăpăreții acestui veac, obișnuiți în sunet de toacă și'n glas armonios de clopote să se adune — în zi de sărbătoare unde în limbă voevodală — rânduită lor de Dumnezeu, li-se tâlcuia frumos, de către preotul de o limbă și o lege cu ei, învățăturile Sf. Evanghelii.

Aici, — datorită încreșterii începutului, — n'au biserică, n'aud clopote și nici măcar toacă. Și-au instalat o modestă capelă într'o sală de clasă a școlii, mulțumindu-se deocamdată cu atât, în nădejdea, că populația fiind în creștere, și cu promisiunea dată viitorului de-a se dubla din zece în zece ani, vor avea și preot.

Cu straița'n spate, o delegație anume constituită, plină de nădejde, a purces la vlădicia din orașul B. m. Spre marea lor durere au aflat că satul lor Drăgușeni, — cu numirea ce derivă dela numele voevodului descălecător, — este afiliat la o comună a cărei populație vorbește mai multe limbi, numai că cea românească nu-i cunoscută nici de acela ce avea să le devină păstor. Câțiva ani în șir, dintr'un amalgam de cuvinte necunoscute lor, le era sf. slujbă. Zădarnică le-a fost orice intervenție, mai ales după ce păstorul impus începuse să mai prindă câte o vorbă românească, deci nu mai erau justificate doleanțele. Din „româneasca“ limbă a păstorului și au însușit în parte vlăstarele tinere, mai ales școlarii mai silitori. Te prindea groaza când îi auzai cum stâlceau limba fiii Maramurășului, punând deacuma accentul numai pe prima silabă. În această situație neplăcută, o bună parte dintre locuitori, influențați de propaganda, — meșteșugit lansată — sectarilor,

s'au înrolat în organizația sectei baptiste, care din zi în zi, însoțea în șirul aderenților noii membri. Deși situația devenea rapid dezastuoasă, sub raport religios și național, preot nu li-s'a trimis.

De data aceasta vine rândul lui Pavel Bud să-și spună cuvântul.

Fiind solicitat de o delegație condusă de Pavel Bud, să-i primesc în rândul enoriașilor mei, — după ce formele legale erau îndeplinite, — am acceptat să-i cercetez. În această împrejurare l-am cunoscut pe Pavel Bud, nucleul sectar acțiunat aici în scop de a săpa la temelia credinței și unității sub toate raporturile — natural — a început a slăbi, revenindu-și în fire mai întâiu predicatorul B. De îndată a început să apară — zadarnic, era prea târziu — și... „mistogații bazilieni“, ca să împiedece alunecarea credincioșilor lor într-o catastrofă: ortodoxia. După doi ani am predat parohia organizată, unui titular. Nu mult după aceea a venit și titularul, cerut cu atâta slăruință, cu câțiva ani în urmă, bisericii surori.

S'a muncit cu entuziasm de către ambii reprezentanți ai bisericilor surori punându-se bază pentru zidirea a lor două biserici. Verdictul dela Viena — 30 August 1940 — a împiedecat continuarea și desăvârșirea lucrărilor începute. Parohia ortodoxă rămâne vacantă, preotul fiind silit să se refugieze. De acum începe a se afișa tot mai complicități salvarea Românilor, în special, mai cu seamă, pentru credincioșii ortodoci. Pavel Bud este chemat să se pronunțe la alternativa dictată: Se lapadă de ortodoxie ori preferă suferința imbiată de călai. Pavel Bud în locul renegării, și-a ales suferința martirică.

Este binecunoscut sistemul hortist, de a deposeda pe bieții Români subjugăți de întreg rezultatul muncii: cereale, vite, etc. După ce Pavel Bud a fost deposedat de aceste bunuri, familia în foamete și mizerii, — neînțelegând să cedeze în fața consăteților renegați și amenințărilor agenților hortisti, a fost ridicat și dus — deportat — Dumnezeu știe unde. I-a rămas soția cu cei patru copii — un băiat și trei fete — să-și țină lobul bărbăției în credință. Maria soția lui Pavel Bud le-a spus-o pe șleac — „Decât să mă lapad de credința ortodoxă, mai bine vreau să mor împreună cu toți copiii mei“. Bătuță sălbatec, torturată de jandarmi, în ploaia de injurături și pumni ea le răspundea cu curajul mucenicesc de odinioară: „viața puteți să mi-o luați, dar sufletul nu... Bătuță din nou și mai sălbatec, i-s'a tăiat apoi părul, cu mașina de tuns, apoi ridicată și dusă sub escortă la închi-

soarea din Satu Mare. Cele două fiice mai mari, eleve, după ce au dat răspunsul identic cu al mamei, au fost și ele tunse la școală. Admirabilă educație creștinească! De prisos orice comentariu.

Dureros a fost faptul că, dacă vremile au fost atât de furtunoase pentru unii nevoiți să ia toiagul prăbegiei și să plece în restul Țării, pentru alții au fost prielnice și au rămas acolo, folosindu-se — deghizați — de trucuri în detrimentul conaționaliilor lor, exploatând situația, au căutat să se răzbune pe cei cari nu le-au făcut niciodată vre-un rău. Confratele din Drăgușeni care semnează numele ca și chiriariul său n'a fost străin, ci a contribuit voluntar și efectiv la desfășurarea acestui fapt, credem că după ce și-a stămpărat setea dorită, va deveni din prigonitor, în propagator al iubirii între frații de un sânge și o limbă.

Relevăm faptul că țaranul Pavel Bud și familia și-au evidențiat caracterul de-o admirabilă și adânc grăitoare pildă. Prin ei, drăgușenii și-a afirmat vrednicia de-a purta numele marelui voevod.

Pr. I. Vădeanu

RECENSIE

Pr. V. COMAN — Hristos în familie,

Brașov 1945. Prețul 2000 lei, pag. 148

Sunt adunate în acest volum un ciclu de 22 predici, rostite de autor din fața altarului, cu scopul vădit de a chema pe Hristos în familia românească și a sfinți cu puterea harului divin maternitatea.

Este un adevăr incontestabil: *ca familia se destramă, iar sfințenia ei e pusă la îndoială*. Din inima soților lipsește credința și iubirea, din atmosfera căminului lipsește harul divin și seninul ochilor albaștri. — Copiii. Fidelitatea și devotamentul soților e înlocuit cu adulterul, amorul liber, flitul și concubinajul. Familia „casa păcii“, „cuibul fericirii“, „colțul de cer albastru“, izvorul bucurii și cetatea iubirii; „fără Hristos e familia vrajbei, e celula otrăvită de patimi, e focarul de infecție al societății“, p. 108.

Familia a alungat pe Hristos și prin aceasta temelia căminului s'a năruit. Lipsind credința din familie va lipsi și iubirea, devotamentul și jertfa. Credința în providență, dă optimism în fața vieții, întreține flacăra iubirii statornice,

păzește de ispită și apără de păcat atât pe soț cât și pe soție.

„Familia e cea mai perfectă împărăție. Legea ei de viață este iubirea. Hotarul ei este fidelitatea. Pavăza ei este rugăciunea. Prinții și prințesele ei sunt copiii“, pag. 136, iar împărății sunt *mama și tatăl*, stâlpii pe care se susține împărăția fericirii reale.

Maternitatea e idealul adevăratei soții, căci în leagănul copiilor stă viitorul neamului. Continuarea creației și regenerarea biologică a omenirii se face prin familia a, cărei vestală *leagănă copilul și nu-l ucide înainte sau după naștere*. Sicriile de copii în viața unui popor prevestesc ruină și dispariție.

Strigătul de alarmă, „*ne piere neamul*“, trebuie complectat cu „*dați-ne mame*“ și vom salva patria prin copiii lor. Ne piere neamul, căci a pierit din familie leagănul. Ne piere neamul, *căci sicriul copilului e pregătit prin maltuzianism, avort, comoditate și fuga de răspundere și desfrâu*. Banatului care este „fruncea“, e fruncea și în ceea ce privește concubinajul, copilul unic, denatalitatea și moartea infantilă. În plus divorțul aduce suferinți și mizerii, lasă pe drumuri orfani și orfane, iar unde divorțul crește, scade natalitatea.

Femenismul și tendința de emancipare a femeiei trebuie să se rezume la: *dreptul femeiei de a fi soție, mamă și educatoarea neamului*. Să ceară dreptul eroismului și jertfei pentru maternitate. *Sofia să ceară dreptul lui Hristos în familie și în educație*. *Mama să ceară dreptul harului divin în cămin și dreptul copilului la viață și educație*. Să ceară dreptul credinței, rugăciunii și iubirii jertfelnice la vatra familiară căci prin ele se menține unitatea familiei și se ocrotește moralitatea și virtutea.

Autorul plecând dela adevărul crud ca „familia a alungat pe Hristos din cercul ei de viață și trăește un veac cu prea mulți irozi și apucături păgâne“, p. 4, încearcă prin aceste predici să promoveze viața creștină în familie. *Vrea să aducă din nou pe Hristos în centrul familiei românești, iar din familie în viața românească*. *Increștinarea familiei va pregăti calea reformei morale, ce condiționează pe cea socială*. *În măsura în care trăește Iisus în viața familiară, în aceeași măsură va exista omenie, armonie și echilibrare în lume și iubire între oameni și înțelegere între popoare*.

Prin acest ciclu de predici despre „*Hristos în familie*“, autorul, care e un devotat slujitor al altarului și un distins păstor al poporului din Cetate-Brașov; a făcut operă de apostolat și pastorație și a dat preoților un model și un ghid în ceea ce privește pastorația familiei.

Intr'o formă ușoară și într'un stil captivant autorul demonstrează că *familia creștină e școala virtuții, credinței și caracterelor morale*. De aceea în această epocă de refacere și reforme se pune și problema reformei vieții familiare în sens creștin și în spirit românesc. „La refacerea vieții familiare trebuie să pornim dela refacerea bazelor ei, dela refacerea și întărirea prin *har a iubirii*, dela refacerea și întărirea forțelor spirituale ale omului. Chemarea lui Hristos în mijlocul vieții familiare înseamnă o restaurare a adevăratelor temelii ale familiei“, p. 123.

Intrucât spațiul nu ne permite să ne reținem asupra fiecărei predici în parte și spre a putea recomanda mai cu căldură cartea, ne mulțumim să înșirăm temele tratate.

Ce atmosferă de sfințenie și înaltare va fi fost în Biserica Cetate din Brașov, când autorul și-a rostit aceste gânduri și frământări de viață nouă! Menționăm că toate predicile sunt buchete de trandafiri și mărgăritare alese, aduse *omagiu credinței, mamei și copilului*.

Iată cuprinsul volumului: Cuvânt înainte, În casa lui Zaheu, Ce este familia?, Taina nunții, Unitatea căsătoriei, Pregătirea pentru căsătorie, Despre divorț, Menirea familiei, Păcatul lui Irod, Misiunea creștină a femeii, Demnitate și iubire părintească, Datoriile copiilor față de părinți, Cuvânt despre creșterea copiilor, Părinți și copii, Casa păcii, Rugăciunea în viața familiară, Iubire și har, În fața altarului, Iubire și credință, Bucurați-vă, Taina aceasta este mare și Fiți fericiți.

Din înșiruirea subiectelor, se poate vedea *planul unitar și sistematic al autorului de a restabili Cultul lui Iisus în familie și de a dărui familia lui Iisus*.

O recomandăm preoților și îi asigurăm, că din lectura acestei cărți vor dobândi sugestii și îndemnuri de a soluționa cu tact și răbdarea criza vieții familiare, care este o criză a credinței religioase.

Cartea se cere în mâna păstorilor de suflete și locul ei e în rafturile fie cărei bibliotecă parohiale.

Cu aceste sumare marginale și reflecții, ce ni le-a procurat lectura cărții „*Hristos în familie*“, îl felicităm pe ostenitor și îi urăm spor la lucrul Evanghelistului și pe mai departe.

Prof. I. Bulea

„*Celui care cere dela tine, dă-i; și dela cel ce voește să se împrumute dela tine, nu-i întoarce fața ta*“.

(Matei, 5, 42)

Un gest pilduitor

La finele anului trecut, a fost instituit la conducerea Comunității de avere din Caransebeș un nou Consiliu de administrație, sub președinția fruntașului gospodar din comuna Marga Metodie Jompan.

În componența acestui Consiliu, au intrat cei mai harnici și încercați gospodari din graniță.

La începutul activității lor, în perspectivele unei noi vieți sociale, membrii Consiliului de administrație au socotit, că este bine să stabilească raporturi de prietenie și colaborare cu instituțiile culturale și morale din graniță, îndreptându-și atenția, în primul rând, spre Biserica noastră strămoșească. De aceea, în ziua de 9 Ianuarie a. c. toți membrii Consiliului dela conducerea Comunității de Avere s'au prezentat la P. S. Sa Episcopul nostru Veniamin, pentru a-i arăta sentimentele lor de fii credincioși ai Bisericii și a primi binecuvântările arhieresti.

Consiliul a fost condus la P. S. Sa de Dl Ing. Ștefan Bornuz, Directorul și conducătorul tehnic al Comunității de Avere, care în cuvinte impresionante a talmăcit P. S. Sale sentimentele de filial respect și de entuziastă adesiune la idealurile vecinice pe care le propovăduiește Biserica, ale membrilor Consiliului.

P. S. Sa, constatând zestrea de bunăcredință și omenie pe care o aduc din satele noastre grănicerești, reprezentanții Comunității de Avere, a răspuns în cuvinte de o învăluitoare duioșie părintească Dlui Ing. Ștefan Bornuz, împărtășind Consiliului binecuvântările arhieresti, dorindu-i spor la muncă și asigurându-l de tot sprijinul Bisericii noastre.

Ca o concretizare a bunelor intenții de a promova toate manifestările superioare ale sufletului grăniceresc, Dl Președinte Metodie Jompan, a oferit P. S. Sale suma de 1 milion lei, votată, în aceeași zi, de Consiliul de administrație, pentru scopurile culturale ale eparhiei.

P. S. Sa, primind această sumă cu alese mulțumiri, asigură pe conducătorii Comunității de Avere, că acești bani vor fi transformați în hrană sufletească pentru satele noastre grănicerești.

În grija noastră pentru cultura poporului, a spus P. S. Sa, suntem fericiți să constatăm, că avem sprijinul înțelegător al celei mai mari instituții din eparhie, cu caracter economic, social și cultural, ai cărei membrii sunt toți fii credincioși ai Bisericii noastre.

Știința și credința

de Prof. Dr. G. COTOȘMAN

I

Spiritul omenesc, pururea iscoditor, vecinic frământat de gânduri înalte, de pasiuni nobile, ca și de dorinți deșarte, a căutat totdeauna să se avânte'n norii cerului, în domeniul necunoscutului, în imperiul misterelor, spre a smulge de acolo tainele vieții, tainele *originii lumii și a vieții*.

Toate explorările temerare ale spiritului și ale rațiunii omenești în acest domeniu au rămas infructuoase, atâta timp cât ele nu și-au raliat în această olimpică ascenziune, luminile nevăzute ale revelațiunii și ajutorul indispensabil al grației divine.

S'au emis nenumărate păreri și teorii filozofice și științifice, asupra originii lumii și a vieții umane, dar ele s'au apropiat de *realitate* și de *adevăr* numai în măsura în care și-au întemeiat argumentele pe adevărurile infailibile ale Bibliei, *singura* îndreptățită a da deslegare tuturor problemelor ce frământă azi viața spirituală, socială, politică și economică a popoarelor lumii.

Toate celelalte teorii, cari s'au hazardat în a-și construi eșafodaj din datele reci și sterpe ale rațiunii omenești, fără să țină seama de principiile biblice, au avut darul să mărească desorientarea omenirii, aruncându-o în brațele scepticismului, panteismului, materialismului și în al celorlalte curente anticreștine și antireligioase, cari au pregătit îngrozitorul măcel, ce abia s'a sfârșit lunile trecute prin triumful absolut al Națiunilor Unite.

Biblia, ea singură arată pe înțelesul tuturor, fără artificii retorice și fără subtilități filozofice, *originea lumii, crearea ei prin Logosul divin, susținerea și guvernarea ei prin mâna Atotputernicului Dumnezeu*; ea, Biblia, prezice și descrie amănunțit, prin proorocii și profeții lui Israel, cu mii de ani înainte, evenimentele și timpurile involburate pe care le trăim, și numai ea *singură*, cu luminile ei stăluitoare ne poate lumina cărările viitorului și ne poate procura fericirea după care fiecare suflet însetează.

În fața adevărilor *evidente* și a înțelepciunii divine cuprinse în Biblie sunt nevoiți să se închine până și cei mai cerbicoși raționaliști, cari, precum se știe, nu vor să recunoască existența unor adevăruri ce întrec puterea de pătrundere a minții lor mărginite. Între aceștia numărăm și pe filosoful german *Fichte* (1762-1814), care,

într'un moment de iluminare internă, s'a exprimat astfel despre Biblie: „Acest bătrân și venerabil hrisev, cuprinde cea mai adâncă și mai sublimă înțelepciune, și dă concluzii la care, la urma urmei, trebuie să ajungă orice filosofie“.

Unii preînși învățați, cci mai mulți necredincioși, atești, materialști, [Lamarck, Büchner, Vogt, etc.] în frunte cu naturalistul englez Darwin [1809-1882] și cu elevul său zoologul german Hückel, au voit să dea explicație originii lumii și omului. Lumea, a zis Darwin, s'a născut dela sine, singură, în mod spontan, iar omul derivă, prin lungi, înfinit de lungi transformări și metamorfoze, din maimuță, specia numită *Catharrhine*. Părerea primă au botezat-o ei: *ipoteza generației spontanee*, iar a doua au numit-o ca [și Lamarck] *ipoteza transformării speciilor*, prin care susțin „că omul s'ar fi ridicat din regnul animalelor printr'un proces de revoluție treptată începând dela cele mai inferioare ființe“ [Dr. T. Botiș: *Curs de apologetică*]“, iar imediat s'a născut din maimuță.

(Va urma)

PROBLEME RELIGIOASE

Libertatea religioasă

Una-dintre marile probleme de reconstrucție a lumii după acest al doilea războiu este libertatea religioasă, care derivă din libertatea de conștiință.

Intrucât însă religia nu se reduce din punct de vedere empiric-metafizic numai la un raport psihic intern între Dumnezeu și om, ci se manifestă și 'n afara individului, adică în societate, prin cult și morală, libertatea de conștiință religioasă, infailibilă la fiecare credincios și incontrolabilă, mai are un corolar, anume: *libertatea de cult*.

Cred, de aceea, că libertatea religioasă e mai mult o libertate de cult, față de legile statului și față de societate, decât o libertate de conștiință, iar proces de intenții religioase și de conștiință încă nu s'a întâmplat nicicând în istoria omenirii, decât doar în cele mai întunecate vremuri ale inchiiziției, sau în cele mai turbate persecuții ale păgânismului greco-roman.

A vorbi de libertate religioasă cultică într'o țară ortodoxă înseamnă a cunoaște intima structură a ortodoxiei. Numai atunci discuțiunile pot fi rodnice și problema e luminată, căci concep-

ția ortodoxă despre libertatea religioasă este foarte mult deosebită de concepția rom. catolică și concepția protestantă.

Rom. catolicismul este intolerant față de oricare alt cult religios și autoritar. El nu privește lumea decât ca un câmp imens de cucerire, concepția sa asupra libertății este spațial-orientată. Rom. catolicismul nu suferă în orbita sa nici protestantismul, nici ortodoxia, care pentru el sunt schisme și erezii.

Protestantismul, în schimb, cu autonomismul său și liberul examen al Sf. Scripturi, a deschis poarta tuturor aberațiilor doctrinale, care au amenințat a coplesi însăși doctrina creștină, printr'o compromitere a pozițiilor sale inițiale, ceea ce a determinat protestantismul să ia cele mai severe măsuri împotriva adeptilor săi, chiar în începuturile sale de frondă.

E vestit, astfel cazul revoltatului Ioan Bokelsohn din Leyden...

Ortodoxia răsăriteană e singura care are concepția adevărată asupra libertății, asemenea învățaturii Domnului nostru Iisus Hristos, căci concepția sa răsare din dragostea imensă a acestei confesiuni față de om, care determină pe ortodox să nu asuprească pe nimeni, să nu siluiască conștiința aproapelui său, să nu persecute, în numele Bisericii, pe niciun om de subț soare.

Concepția aceasta a fost verificată în lunga istorie a neamului nostru, care a fost martir subț alte neamuri conlocuitoare, de alte confesiuni, dar n'a martirizat pe nimeni; a suferit opresiunea crudă a persecuției religioase și subț creștinii de aceeași credință, ca și subț păgânii adoratori ai Semiiunii lui Mohamed, dar n'a întors răul cu rău și n'a măsurat sângele cu sânge...

Ortodoxia ia atitudine numai față de *eresul dogmatic*, așa cum a procedat creștinismul ecumenic, vădindu-l în public și condamnându-l ca abatere și pierzare dela dreapta credință, așa cum s'a întâmplat, în trecutul Bisericii creștine, cu Arie, Macedonic, Eutichie, Nestorie și-atâția alții. Nici atunci însă, ortodoxia nu arde pe rug, nu sfarmă pe roată, nu leagă în lanțuri, din contră, în marea ei dragoste, ea se roagă pentru mântuirea păcătosului.

Ortodoxia este cea dintâi, care, în conformitate cu principiile ei de credință și de viață, n'are decât să se bucure de întronarea efectivă și asigurarea libertăților religioase.

Prof. Dr. Petru Rezuș

INFORMAȚII

P. Sf. Sa Episcopul nostru Veniamin a trimis Majestății Sale Regelui Mihai I următoarea telegramă:

MAJESTĂȚII SALE REGELUI MIHAI I
București

Rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a primi din partea Clerului și poporului dreptcredincios și a mea omagiale felicitări și urări de Anul nou.

Episcop, VENIAMIN

La care a primit răspunsul de mai jos:

CASA M. S. REGELUI

Nr. 1

PREA SFINȚITE,

MAJESTATEA SA REGELE mă însărcinează a vă transmite Înaltele Mulțumiri pentru bunele urări exprimate în numele clerului și poporului dreptcredincios, cu prilejul Noului An.

Primiți vă rog, Prea Sfințite, deosebita mea considerațiune.

Mareșalul Curții Regale.

Ziua de 24 Ianuarie a fost sărbătorită de către Biserica noastră din Caransebeș printr'un Te-Deum pontificat de Prea Sf. Sa Păr. Episcop Veniamin înconjurat de un mare sobor, la care au luat parte autoritățile civile și militare.

A vorbit Păr. T. Dobromirescu.

Conferința de toamnă a preoșimei din tractul Bisericii-albe, cu sediul în Răcășdia. Conform pozițiilor superioare arhieresti, preoșimea tractului Bisericii-albe, din plasele Oravița și Sasca-montană, a fost convocată pe ziua de 4 Decembrie 1945, în comuna de reședință Răcășdia, pentru a se ține conferința preoșească de toamnă.

Conferința s'a început prin săvârșirea Sfintei Liturghii în sobor, de către protopopul tractual I. Oravițan și preoșii G. Dănescu (Berliște) și G. Simion (Răcășdia).

Răspunsurile liturgice au fost date, de către corul elevilor școlii primare, de sub conducerea înv. P. Peica, absolvent al școlii normale confesionale, din Caransebeș.

Strana a fost condusă de preoșii participanți împreună cu cântăreții sfintei biserici, în frunte cu primul cântăreț Matei Mircea.

Predica zilei a rostit-o preotul G. Dănescu (Berliște), vorbind despre credință.

La Sfânta Liturghie, deși zi de săptămână, afară de numeroși credincioși în frunte cu notarul comunei G. Ivan, a participat întreg corpul didactic al școlii primare, împreună, cu toți elevii tuturor claselor.

După Sfânta Liturghie împreună cu Chemarea Duhului Sfânt, preoșii se retrag într'una din salele de învățământ a școlii primare, fostă confesională, unde conferința se deschide prin cuvântul protopopului, care îndeamnă preoșimea la binevestirea, în tot locul și

întotdeauna a iubirei deaproape, ca iubire, mai ales azi, mult lipsește, dintre oameni.

În cadrul cuvântului de deschidere, preoșimea și cei prezenți, ovaționează atât pe Prea Sfințitul nostru Părinte Episcop Veniamin, cât și pe M. S. Regele Mihai I. întonând imnul arhieresc și cel regal.

S'au citit conferințele preoșilor I. Râta (Vrani), „Preotul în serviciul bisericii și în serviciul poporului“ și a preotului A. Mihailovici „O scenă de activitatea pastorală a preotului“.

Ambele au fost foarte atrăgătoare, prin exemplele frumoase, aduse întru susținerea convingerilor conferențiarilor.

După obicinutele discuții asupra predicii păr. G. Dănescu, cât și asupra conferințelor auzite, protopopul comunică mai multe ordine oficiale, referitoare la intensificarea ajutorării orfanilor și săracilor, cât și asupra catihizației regulate.

Protopopul dorind tuturor celor prezenți: „Sărbători fericite“, declară conferința de închisă.

Colectă pentru nevoiașii Caransebeșului.

În complectarea știrii apărute în foaia noastră, numărul de Crăciun, publicăm acum rezultatul acestei colecte patronate de Prea Sf. Sa Păr. nostru Episcop Veniamin.

S'a colectat suma de 1,444 650 (Unmilionpatrusutetrezecișipatrușasesutecincizeci) Lei, afară de alimente și alte danii în natură.

Din această colectă au fost ajutați 340 de nevoiași.

Dumnezeu să răsplătească cu darurile sale cerești donatorilor și ostenitorilor colectori, iar Prea Sf. Sa le împărtășește tuturor „Arhieresti binecuvântări!“.

Enoriașul Bosescu Gligorie și soția sa Ana au dăruit sf. biserici din *Hezeriș* un libel de bancă în valoare de 20.000 Lei. Dumnezeu să le primească darul.

Diacon-student premiat. Eminentul nostru diacon-student anul IV la Fac. de Teologie București, Nicolae Corneanu, a fost premiat de către Păr. Ministru C. Burducea cu suma de 30.000 Lei, pentru zelul la studiul Patrologiei.

Felicitările noastre!

În Grecia la 31 Martie a. c. se fac alegeri generale.

Cenzura militară pentru scrisori și telegrame a fost desființată pe data de 15 Ianuarie a. c.

Pentru biserica din filia Pecenișca au donat: Dl. Iacob Miștescu antreprenor în T. Severin 6 (șase) Kg. lumânari în valoare de 70.000 Lei. Dumitru Grecu proprietar în Pecenișca a făcut pe spese proprii reparații sf. biserici în valoare de 50.000 Lei.

Zaharia Hinda a donat Lei 20.000 Lei.

Pe seama bisericii din Băile-Herculane a donat Lt. Col. pens. I. Popiști Lei 20.000.

D-na Dr. I. Buradescu din T. Severin o icoană argintată a Mântuitorului în valoare de 80.000 Lei.

Familia Constantin Popescu din Devesel-Mehedinți un covor în valoare de 100.000 Lei.

Dna Crețu din Herculane un mäsaj în valoare de 10.000 Lei.

Afară de acestea s'au făcut daruri fie în bani, fie în obiecte la ambele biserici în valoare mai mică. Tuturor li-s'a mulțumit în scris din partea parohiei.

Tuturor li se aduce și pe această cale mulțumiri.

Oficiul parohial Băile-Herculane

Pentru biserica din Mehadica s'au făcut următoarele donații:

a) Un steag (1⁰⁰¹/2⁰ m.) albastru de damast donat de fiii comunei muncitori și funcționari la U. D. R. în Reșița.

b. Un steag (1⁰⁰¹/1¹⁵ m.) galben de damast, donat de funcționarii și tineretul C. F. R. Tracțiune Timișoara originari din Mehadica.

c) Dșoara Sofia Urecheatu (Motorga) Nr. 224|150 a donat 100.000 Lei.

d) Iar tinerimea frunțașă a comunei a donat 62.000 Lei.

Tuturor donatorilor Oficiul parohial le aduce vii mulțumiri.
Oficiul Parohial Mehadica.

Pe ziua de JOI, 14 FEBRUARIE a. c. ora 9 sunt invitați P. C. protopopi din Eparhia Caransebeșului la CONFĂTUIRE în reședința episcopescă.

Ei vor aduce cu sine actele cerute cu ordinul special și până la **4 Februarie a. c.** vor răspunde la întrebările din acel ordin.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 6085 C. 1945

Circulară

Către Prea Cuc. Protopopi și C. Preoți din eparhia ort. rom. a Caransebeșului

Dumineca Ortodoxiei ne oferă, în fiecare an, un prilej de a îndrepta privirile spirituale ale fiilor credincioși ai Bisericii noastre, spre izvoarele eterne ale învățaturii Domnului nostru Iisus Hristos. Un prilej deosebit de a revizui conștiințele păstoriților noștri și atitudinile lor față de comoara de dreaptă credință a Bisericii noastre.

De aceea îndrumăm P. C. părinți din eparhia noastră să facă din vreme toate pregătirile pentru comemorarea acestei sărbători a Ortodoxiei noastre milenare.

Am dori ca în fiecare parohie, în prima Duminecă din Sfântul și Marele Post (10 Martie a. c.) să se organizeze, după posibilitățile locului, „șezători religioase” cu concursul școalelor, al căminelor culturale, al corurilor și fanfarelor sau al organizațiilor religioase cu un program cât mai variat și mai instructiv. În cadrul Sf. Liturghii să se rostească predici, bine pregătite, despre puterea și binefacerile Ortodoxiei.

Despre șezătorile religioase mai reușite, să se înainteze un referat Consiliului eparhial.

Caransebeș la 15 Ianuarie 1946.

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Prot. Dr. M. Bănescu

No. 2983 B. 1945

Notă oficială

Se face cunoscut personalului utilizat, aflat de prezent în cuprinsul Eparhiei noastre, că începând cu data de 30 Noemvrie a. c. la Casieria Eparhială se achită, după modalitatea distribuirii salarelor, — îndemnitata de mutare și transport, cuvenită conform instrucțiunilor Ministerului de Finanțe No. 57.035|944, ordonanțată și abia acum încasată.

Personalului fost utilizat și acum plecat din Eparhie, sumele cuvenite se trimit cu poșta la adresele actuale, cu excepția personalului din Bucovina, care se va adresa Sf. Mitropolii în Suceava, unde s'au trimis drepturile lor, spre distribuire.

Caransebes, la 30 Noemvrie 1945.

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Romul G. Ancușă

COMUNICAT

Nr. 67. B. 1946

Ministerul Cultelor, cu decizia Nr. 62108|1945, fizează o nouă sesiune de examen la 1 Martie 1946, pentru cântăreții practicanți, cu o vechime de cel puțin 10 ani la strană, care nu s'au putut prezenta la examenul fixat pe ziua de 1 Octomvrie 1945, din cauze binemotivate.

Ceeace se aduce la cunoștință celor interesați, cu aceea că examenul va avea loc și va începe la 1 Martie a. c. ora 10 a. m. la centrul eparhiei.

Materiile examenului vor fi următoarele:

1. Cântarea bisericească și tipicul.
2. Religiunea. — Istoria Biblică a testamentului vechiu și nou, catehismul și elem. din teologie.
3. Limba română, scris cetit, regulile generale din gramatică, ortografie și punctuație.
4. Noțiuni generale din Istoria Bisericii ort. rom.

Cei ce solicită admiterea la examen, să-și înainteze cererile timbrate în regulă pe calea oficiilor parhiale și a oficiilor protopopești, până la 20 Februarie a. c., anexând la cerere următoarele acte:

1. Extras de botez
2. Certificat de terminarea școalei primars.
3. Certificat de serviciu, în care să se arate precis și clar decând și până când a funcționat în calitate de cântăreț ales sau instruit de autoritățile bisericești.
4. Certificat de moralitate dela oficiul parohial, vizat și de of. protopopesc.

Cererile netimbrate și ce le ce nu vor intra pe cale ierarhică, precum și extrasele ce vor intra cu întârziere, nu se vor lua în considerare.

Caransebeș din ședința Consiliului eparhial ținută în 25 Ianuarie 1946

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Ic. Stfor Prot. R. G. Ancușă